

Dierbare broeders en zusters,

“Hebt gij dit alles begrepen?”. En ze antwoorden Hem; “Ja!”. En ik heb een herinnering, dat is goed voor je dat je moeite hebt met de stof. Ik hoor het de meester van nog zeggen. Acht jaar was ik, hopeloos angstig omdat ik voor de eerste keer bewust de ervaring had om iets niet te begrijpen. En als je iets niet begrijpt, dan sta je buiten. “Hebt ge dit alles begrepen?” vraagt Jezus zijn leerlingen. Als we daar nou eens ‘nee’ op zouden antwoorden, wat blijft er dan van ons over? En dus, de leerlingen die zeggen volmondig: “Ja, we hebben alles begrepen!”. En wij weten hoe het verder gaat in het Evangelie. Dat hele leven ervan getuigt, dat ze er niets van begrepen hebben. Jezus, daar moest lijden toen Hij aan het kruis Zijn laatste offer en Zijn diepste begrip van God openbaarde waren zij nergens. Het is heel angstig en het is heel moeilijk om eerlijk toe te geven dat je het niet begrijpt en tegelijkertijd wil je het wel begrijpen, want anders doe je niet meer mee. Hebben wij het begrepen? Als Jezus bedoelt toen Hij sprak over een parel van grote waarde, een schat in de akker, een sleepnet met reine en onreine vissen. Het was gewoon in een Semitische cultuur om met dit soort parabels iets over te brengen. Theodorus van Mopsuestia, dat is een kerkvader die uit die omgeving komt zoveel jaar later. Die zegt: “Waarom spreekt Jezus in parabels?”. Allereerst om ons te leren dat datgene wat je ziet niet echt is. Datgene wat je hoort je uitnodigt om echt te verstaan. Omdat gene dat je denkt wat je begrijpt los te laten om echt te begrijpen. Hij zegt: een tweede reden waarom Jezus in parabels spreekt is dat Hij wil dat degene die luistert luisteren met een zuiver hart, anders moeten de geheime van het Koninkrijk van God voor je verborgen blijven. Je moet het wel willen begrijpen, je moet jezelf wel willen overgeven aan het woord wat de meester spreekt. En Theodorus van Mopsuestia die voegt er nog een derde, heel eigen overweging aan toe, Hij zegt: Jezus zegt ook hele harde dingen in deze parabels en door ze in een parabel te zeggen zijn ze misschien wat beter te verteren voor die Farizeeën die alles weten en die Jezus ziet als degene die wetenschap en kennis hebben die hen alleen maar van het Koninkrijk van God vervreemd. De parabels lijken niet moeilijk te zijn. Het Koninkrijk van God is zo belangrijk dat al het andere wat jij in je leven te denken of te doen hebt daar ondergeschikt aan is. Maar wat is dat Koninkrijk van Gods? Als dat zoiets was als een gouden beurstip, dan zou iedereen onmiddellijk weten wat hij moest doen, dan was die parabel heel concreet. Dan verkoopt je alles wat je bezit en je investeert alles wat je bezit in die tip en als die tip zich realiseert dan ben je zoveel rijker. Kijk dat begrijpen wel wel. Maar wat is dat Koninkrijk van God dan dat het alles van je vraagt en dat het Jezus ervaring is dat eigenlijk niemand om Hem heen bereid is om dat alles te geven. Wat is het nou Koninkrijk van God? Wat maakt dat nou concreet, wat maakt nou dat je werkelijk alles ervoor over hebt en dat het waar is? Dus niet alleen dat je zegt dat je dat doet. Als Jezus spreekt over een schat in de akker. Dan kunnen Joodse omstanders om Hem heen gedacht hebben aan een woord van de profeet Jesaja. Een schat, ja dat is weelde van heil, wijsheid en kennis en ontzag voor de Heer. En bij de vreugde van de koopman, zouden ze mogelijk hebben kunnen denken aan een woord van Jezus Sirach, een andere Jood, ontzag voor de Heer verkwikt het hart, geeft vreugde, blijdschap en een lang leven. En eerder sprak Jezus al over schatten; Hij zei: “verzamel je geen schatten op aarde”. Mot en roest vreten ze weg en dieven breken in om ze te stelen. Verzamel schatten in de hemel daar vreten mot noch roest ze weg, daar breken geen dieven in om ze te stelen.

Ja waar je schat is, daar zal ook je hart zijn. En omdat het niet alleen om Joden gaat maar ook om heidenen is ergens een parabel van de filosoof Epictetus een romein en die is in gesprek met een romein in aanzien over de vraag wat is nu het meest kostbare bezit? Is het je huis, is het je eer, is het de macht. Nee, zegt deze stoïcijn: je kostbaarste bezit is de zuiverheid van uw ziel. En om het af te maken; de apostel Paulus die zal later schrijven, niet spijs en drank maar gerechtigheid, vrede en vreugde in de Heilige Geest. Wat is het Koninkrijk van God? Het heeft dus alles te maken met niet ik. Het heeft alles te maken met je realiseren dat alles wat je bent, alles wat je verwacht, alles wat je te hopen hebt als een mens met enig bewustzijn dat je dat geschonken wordt, gegund is. En dat je daar je leven, je denken, je verwachten, je doen en laten op afstemt. Je bent om het met een ander woord te zeggen; een waarachtig mens. Een mens met een hart en met een ziel. Iemand die volkomen transparant is, iemand die is wat ze zegt. Als Jezus voor Pilatus staat dan wordt Hij

ondervraagd naar Zijn bedoelingen. En Jezus antwoord hem: u zegt Pilatus dat ik Koning ben, ik ben geboren en uit de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen en ieder die de waarheid is toegedaan luistert naar wat ik zeg. Waarheid. Dat is wat het Koninkrijk van God in deze wereld belichaamt, maar natuurlijk zeggen wij met Pilatus erachter aan: wat is dan waarheid? Misschien mag ik het zo zijn; het Koninkrijk van God is het getuigenis van een goed geweten, een geweten dat gevormd is door een zuiver, een onthecht een belangeloos verlangen om te weten wat echt het geval is. En op een oordeel dat op niets minder is gebaseerd. Geef uw dienaar een opmerkelijke geest om recht te kunnen spreken voor uw volk en onderscheidt te maken tussen goed en kwaad horen wij Salomo zijn. En Jezus spreekt over het Koninkrijk van God als een sleepnet met reine en onreine vissen. En die reine vis is de rechtvaardige die naar Gods wil heeft willen zoeken en wanneer hij die kent die wil ook heeft willen leven en wanneer hij dat niet kon dat hij zonder zelfrechtvaardiging aan God uitspreekt. En de onreine is degene die weet wat waar is maar er niet naar handelt, die weet dat hij naar waarheid kan vragen maar het niet doet. Eigenlijk zouden we toch niks anders willen dat dat Koninkrijk van God? Eigenlijk zou je toch absoluut niets anders willen dan een mens te zijn met een absoluut zuiver geweten? Eigenlijk zou je het toch werkelijk niet kunnen voorstellen dat je ooit een zonde een tweede keer zou moeten biechten. Je zou je niet kunnen voorstellen dat er iets is wat je boven gaat dan de waarheid want wat heb je anders om je mee te kleden, om je mee te sieren om je mee voor te stellen. En toch is waarheid zo beangstigend. Het zit diep in ons, de weerstand om de dingen te begrijpen voor wat ze echt zijn. Om mensen te zien voor wat ze echt zijn. Om mensen en onszelf te aanvaarden voor wat we echt zijn. En wij weten natuurlijk dat de theologische antwoord op die werkelijkheid de erfzonde is. Die, zoals we in de catechismus lezen die ons ertoe brengt om te ontkennen dat we een gewonde tot het kwaad geneigde natuur hebben die aanleiding geeft tot ernstige dwalingen op gebied van opvoeding, politiek, sociaal handelen en zede. We leven in een geestelijk ernstig vervuild milieu. Onze samenleving, onze groep, onze persoonlijkheid zijn zo sterk getekend door het aanpassen van de waarheid aan wat ons helpt te overleven, dat we liegen om te leven. Pilatus verloochende zichzelf om te overleven. En hij staat symbool voor alle politiek, voor alle ambitie en voor alle zelfbehoud. En tegen deze werkelijkheid ingaan dat kost ons alles en daarom zijn we hier. Omdat we dat weten en omdat we niet zonder elkaar kunnen. Omdat we hier in de Eucharistie Hem ontvangen die ons in die trouw is voorgegaan. De waarheid zal overwinnen. Maar omdat we dat te kunnen moeten we eerst onszelf ontdekken als diep verwonde mensen, onzuiver angstig en onwaarachtig. En daarom moeten we ook altijd beginnen als we hier samenzijn met een oprechte schuldbelijdenis omdat we zondaars zijn. En als we dat niet aanvaarden, als we dat ontkennen als we dat te mooi maken, als dat niet reëel en realistisch is in een eerlijk gewetensonderzoek dat bijt dan is ons ja, ons bidden en ons vieren eigenlijk van geen waarde. Elke dag steeds opnieuw moeten we helemaal opnieuw beginnen en onszelf laten bevragen tot het uiterste. *Perfectionis iter transit per crucem*. De weg naar de volmaaktheid die gaat door het kruis. En daar kan Paulus over spreken met zijn bekeringservaring. En als we eerlijk met onszelf zijn dan is ieder van ons we zijn bang, bang om te sterven, bang om geconfronteerd te worden met deze waarheid dat de wereld voorbij gaat. Onze wereld van alledag ons helemaal geen thuis biedt, geen reden om te leven geen reden om wat ons echt goed doet. Waarheid goedheid onvoorwaardelijkheid en ongeveer liefde vinden we niet in de politiek van elke dag, vinden we niet in de handel en de nijverheid, vinden we niet in datgene wat ons aangeboden wordt om ons te vermaken. We zijn bang voor de waarheid omdat ze ons zo naakt doet staan. Wie ben je voor Pilatus, wie ben je voor de machten van deze wereld als je zegt dat een goed geweten meer waard is voor je dan al het andere. We hebben zoveel geïnvesteerd in onze schijn omdat de waarheid is dat God en God alleen bestaat en wij alleen in Hem bestaan. En dan zijn wij voor de wereld niets. Koningen van een onzichtbaar bestaan en toch is de waarheid en de werkelijkheid dat kennen wat wij kennen en bekennen als waarheid. Niet wat we zien, niet wat we geloven, niet wat andere ons vertellen, niet wat we aanpassen aan onze angst. Het onzichtbare is onze werkelijkheid vandaag zegt de Heer ons dat nog eens. Als je de waarheid zoekt zul je er alles voor overhebben en als je er alles voor over hebt, heb je het leven gevonden.